DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2022/467

od 23. ožujka 2022.

o pružanju izvanredne potpore za prilagodbu proizvođačima u poljoprivrednim sektorima

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 ([1]), a posebno njezin članak 219. stavak 1. u vezi s člankom 228.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) br. 485/2008 ([2]), a posebno njezin članak 106. stavak 5.,

budući da:

(1) Ruska invazija na Ukrajinu koja je započela 24. veljače 2022. utječe na poljoprivrednike u Uniji.

(2) Kad je riječ o trgovini između Ukrajine i EU-a, glavna je briga dostupnost prijevoza. Ukrajinski aerodromi prvi su stradali od ruskih napada, a u ukrajinskim lukama sve su operacije s brodovima za komercijalni transport obustavljene.

(3) Ta će kriza vjerojatno imati ozbiljne posljedice na opskrbu žitaricama na globalnoj razini i uzrokovati veliko povećanje cijena, koje će zajedno s aktualnim naglim porastom cijena energenata i gnojiva utjecati na poljoprivrednike u Uniji.

(4) Drugi je razlog za zabrinutost nemogućnost, iz logističkih i financijskih razloga, daljnjeg protoka robe iz EU-a u Ukrajinu, a potencijalno i u Rusiju i Bjelarus, što u nekim sektorima uzrokuje poremećaje u trgovini i dovodi do neravnoteže na unutarnjem tržištu. Time bi uglavnom bili pogođeni u slučaju Rusije sektor vina i jakih alkoholnih pića, prerađene hrane (uključujući prerađeno voće i povrće), hrane za dojenčad i hrane za kućne ljubimce, u slučaju Bjelarusa sektor voća i povrća te u slučaju Ukrajine sektor proizvoda životinjskog podrijetla.

(5) Stoga postoji akutna opasnost od poremećaja na tržištu uzrokovanih znatnim povećanjima troškova i prekidima u trgovini, pa su neophodne efektivne i efikasne mjere.

(6) Instrumenti tržišnih intervencija u obliku javne intervencije, potpora za privatno skladištenje i potpore za povlačenja s tržišta, koji su dostupni na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013, mogu biti učinkoviti u vraćanju određene tržišne ravnoteže privremenim ili trajnim uklanjanjem proizvoda s tržišta, ali nisu takve prirode da bi mogli pridonijeti suzbijanju porasta troškova. Tržište se mora postupno prilagoditi novim okolnostima, ali proizvođačima u sektorima u kojima ulazni troškovi rastu do neodrživih razina i čiji se proizvodi ne mogu plasirati na uobičajena tržišta potrebna je potpora.

(7) Da bismo efikasno i efektivno reagirali na opasnost od tržišnih poremećaja, bitno je poduprijeti proizvođače u poljoprivrednim sektorima u Uniji koji su pogođeni takvim tržišnim poremećajima. Države članice trebale bi odabrati jedan ili više takvih sektora, ili njihov dio, u kojem će poduprijeti proizvođače koji osjećaju najveće posljedice poremećaja na tržištu.

([1]) SL L 347, 20.12.2013., str. 671.
([2]) SL L 347, 20.12.2013., str. 549.

(8) Stoga je primjereno državama članicama staviti na raspolaganje bespovratna financijska sredstva za dodjelu potpore proizvođačima koji sudjeluju u aktivnostima koje pridonose sigurnosti opskrbe hranom ili smanjenju tržišnih neravnoteža, uz omogućivanje neophodnih prilagodbi. Iznos dostupan pojedinoj državi članici trebalo bi utvrditi, uzimajući u obzir njezin relativni udio u poljoprivrednom sektoru Unije, na temelju neto gornjih granica za izravna plaćanja utvrđenih u Prilogu III. Uredbi (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([3]).

(9) Države članice trebale bi osmisliti mjere koje pridonose sigurnosti opskrbe hranom ili smanjenju tržišnih neravnoteža. Poljoprivrednici bi trebali imati pravo na potporu u okviru tih mjera pod uvjetom da u cilju ostvarivanja tih ciljeva sudjeluju u jednoj ili više sljedećih aktivnosti: kružno gospodarstvo, gospodarenje hranjivim tvarima, učinkovito korištenje resursa te primjena ekološki i klimatski prihvatljivih metoda proizvodnje.

(10) Države članice trebale bi dodjeljivati potporu putem najučinkovitijih kanala na temelju objektivnih i nediskriminirajućih kriterija kojima se uzimaju u obzir razmjeri poremećaja na tržištu u različitim sektorima, te se pritom pobrinuti da krajnji korisnici potpore budu poljoprivrednici i da se izbjegne bilo kakvo narušavanje tržišnog natjecanja.

(11) Budući da bi iznosi dodijeljeni državama članicama nadoknadili samo dio stvarnih gubitaka koje su pretrpjeli proizvođači u poljoprivrednim sektorima, državama članicama trebalo bi dopustiti dodjelu dodatne potpore tim proizvođačima pod istim uvjetima, a to su: objektivnost, nediskriminacija i nenarušavanje tržišnog natjecanja. S obzirom na razmjere aktualne krize, iznimno se dopušta da dodatna potpora na nacionalnoj razini bude najviše dvaput veća od odgovarajućih iznosa utvrđenih u Prilogu ovoj Uredbi.

(12) Kako bi se državama članicama omogućila fleksibilnost da potporu raspodijele u skladu s okolnostima da bi se mogle nositi s tržišnim poremećajima, trebalo bi im dopustiti da je kumuliraju s potporom financiranom iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj.

(13) Potpora previđena ovom Uredbom trebala bi se dodjeljivati kao mjera za potporu poljoprivrednih tržišta u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (a) Uredbe (EU) br. 1306/2013, nakon prijenosa sredstava iz pričuve za krize u poljoprivrednom sektoru u skladu s člankom 25. te uredbe.

(14) Budući da se potpora Unije utvrđuju u eurima, radi osiguravanja ujednačene i istovremene primjene potrebno je odrediti datum za konverziju iznosa dodijeljenog državama članicama koje euro još nisu uvele. Stoga je primjereno odrediti operativni događaj za devizni tečaj u skladu s člankom 106. Uredbe (EU) br. 1306/2013. S obzirom na načelo iz stavka 2. točke (b) tog članka i kriterije iz stavka 5. točke (c) tog članka, operativni događaj trebao bi biti datum stupanja na snagu ove Uredbe.

(15) Iz proračunskih razloga Unija bi trebala financirati rashode država članica samo ako su nastali prije određenog datuma za prihvatljivost rashoda.

(16) Kako bi se osigurala transparentnost, praćenje i ispravno upravljanje iznosima koji su im na raspolaganju, države članice trebale bi obavijestiti Komisiju o konkretnim mjerama koje će poduzeti, kriterijima koji su primijenjeni pri njihovu utvrđivanju, razlozima za odabrani način raspodjele pomoći na različite sektore, mjerama koje se poduzimaju kako bi se izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja na dotičnim tržištima, željenom učinku mjera te metodama kojima će se provjeravati je li on postignut.

(17) Poteškoće u nabavi inputâ i logistički problemi proizašli iz naglog prestanka prijevoza komercijalnih pošiljaka uzrokuju neposredan poremećaj na tržištu, pa su potrebne hitne mjere kako bi se efikasno i efektivno odgovorilo na tu situaciju.

([3]) Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 (SL L 347, 20.12.2013., str. 608.).

(18) Kako bi se osiguralo da proizvođači prime pomoć što je prije moguće, državama članicama trebalo bi omogućiti da s primjenom ove Uredbe započnu bez odgode. Stoga bi ova Uredba trebala stupiti na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*. Trebala bi se primjenjivati, pod uvjetom da je u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća ([4]) izvršen prijenos 350 000 000 EUR iz pričuve u proračunsku liniju za financiranje neophodne mjere, od datuma objave priopćenja Komisije da je taj prijenos izvršen u *Službenom listu Europske unije*,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

1. Državama članicama na raspolaganje se stavlja potpora u ukupnom iznosu od 500 000 000 EUR kako bi proizvođačima u sektorima navedenima u članku 1. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1308/2013 pružile izvanrednu potporu za prilagodbu pod uvjetima utvrđenima ovom Uredbom.

2. Iznose koji su im dostupni kako je utvrđeno u Prilogu države članice koriste za mjere navedene u stavku 3. u sektorima koji su pogođeni poremećajima na tržištu zbog povećanih troškova inputa ili trgovinskih ograničenja. Mjere se poduzimaju na temelju objektivnih i nediskriminirajućih kriterija kojima se u obzir uzimaju razmjeri tržišnog poremećaja u različitim sektorima, pod uvjetom da plaćanja koja iz toga proizlaze ne uzrokuju narušavanje tržišnog natjecanja.

3. Mjere koje države članice poduzimaju pridonose sigurnosti opskrbe hranom ili rješavanju problema tržišne neravnoteže, a njima se podupiru poljoprivrednici koji radi ostvarivanja tih ciljeva sudjeluju u jednoj ili više sljedećih aktivnosti:

(a) kružno gospodarstvo;

(b) gospodarenje hranjivim tvarima;

(c) učinkovito korištenje resursa;

(d) primjena ekološki i klimatski prihvatljivih metoda proizvodnje.

4. Ako poljoprivrednici nisu izravni primatelji isplata potpore Unije, države članice osiguravaju da se ekonomske koristi od te potpore u potpunosti prenose na njih.

5. Rashodi država članica povezani s plaćanjima za mjere iz stavka 3. prihvatljivi su za potporu Unije samo ako su ta plaćanja izvršena najkasnije do 30. rujna 2022.

6. Za države članice koje nisu uvele euro kao svoju nacionalnu valutu operativni događaj za devizni tečaj u skladu s člankom 106. Uredbe (EU) br. 1306/2013 za iznose koji su utvrđeni u Prilogu ovoj Uredbi jest datum stupanja na snagu ove Uredbe.

7. Mjere predviđene ovom Uredbom mogu se kumulirati s potporom financiranom iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj.

Članak 2.

Za mjere koje se poduzimaju na temelju članka 1. država članica može dodijeliti dodatnu nacionalnu potporu u visini od najviše 200 % odgovarajućeg iznosa utvrđenog u Prilogu za dotičnu državu članicu, i to na temelju objektivnih i nediskriminirajućih kriterija i pod uvjetom da plaćanja koja iz toga proizlaze ne uzrokuju narušavanje tržišnog natjecanja.

([4]) Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).

Države članice isplaćuju dodatnu potporu najkasnije do 30. rujna 2022.

Članak 3.

Države članice obavješćuju Komisiju o:

(a) bez odlaganja i najkasnije do 30. lipnja 2022.:

(1) opisu mjera koje će poduzeti;

(2) kriterijima na temelju kojih su utvrđene metode za dodjelu potpore i razlozima za odabrani način raspodjele potpore među različitim sektorima;

(3) željenom učinku mjera u pogledu sigurnosti opskrbe hranom i stabilizacije tržišta;

(4) mjerama poduzetima da bi se provjerilo je li postignut željeni učinak;

(5) mjerama poduzetima da bi se izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja;

(6) razini dodatne potpore dodijeljene u skladu s člankom 2.;

(b) najkasnije do 15. svibnja 2023.: ukupno isplaćenim iznosima po mjeri, ako je primjenjivo, raščlanjeno na potporu Unije i dodatnu nacionalnu potporu, broju i vrstama korisnika i procjeni učinkovitosti mjere.

Članak 4.

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova Uredbe primjenjuje se pod uvjetom da je u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća izvršen prijenos 350 000 000 EUR iz pričuve u proračunsku liniju za financiranje izvanredne mjere. Primjenjuje se od datuma objave priopćenja Komisije da je taj prijenos izvršen u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 23. ožujka 2022.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN

PRILOG

Iznosi iz članka 1. stavka 2. dostupni državama članicama

Država članica	EUR
Belgija	6 268 410
Bugarska	10 611 143
Češka	11 249 937
Danska	10 389 359
Njemačka	60 059 869
Estonija	2 571 111
Irska	15 754 693
Grčka	26 298 105
Španjolska	64 490 253
Francuska	89 330 157
Hrvatska	5 354 710
Italija	48 116 688
Cipar	632 153
Latvija	4 235 161
Litva	7 682 787
Luksemburg	443 570
Mađarska	16 939 316
Malta	69 059
Nizozemska	8 097 139
Austrija	8 998 887
Poljska	44 844 365
Portugal	9 105 131
Rumunjska	25 490 649
Slovenija	1 746 390
Slovačka	5 239 169
Finska	6 872 674
Švedska	9 109 115